

PLAN09

siderne

Foto: Teis Bruno

Foto: Plan09

BYROLLER, BOLIGBYGGERI OG BYIDENTITET

I rækken af artikler om Plan09s igangværende eksempelprojekter er vi nået til tre projekter, som sætter fokus på metodeudvikling i kommunernes byudvikling. I det kommende år træffes der i kommuneplanerne afgørende beslutninger om, hvor fremtidens byudvikling i Danmark skal ske. Nye metoder kan kvalificere de politiske beslutninger.

I forlængelse af de senere års omfattende bolig- og erhvervsbyggeri prioriterer mange kommuner den fremtidige byudvikling højt i arbejdet med Kommuneplan 2009. Der er nye vilkår for byudviklingen på spil. I de sammenlagte kommuner skal der både tages stilling til, hvor den fremtidige udvikling skal ske, og hvordan boligpolitikken skal tilrettelægges. Der skal findes et nyt, fælles politisk ståsted, og samtidig skal der tages højde for indflydelsen fra de ændrede konjunkturer og en stram, kommunal økonomi. Og med klimaet højt på dagsordenen er der ny politisk vilje til at planlægge for en mere bæredygtig byudvikling.

At udlægge nye arealer til byudvikling i alle kommunens byer er langt fra nok til at sikre kvalitet i de fremtidige byområder - der er behov for nye metoder. Her følger tre bud.

Aalborg: Byroller og byliv

Med ikke færre end 20 byer med over 1.000 indbyggere er Aalborg Kommune et godt eksempel på en ny storkommune, hvor den nye, geografiske struktur kræver politiske valg om hvilken rolle de enkelte byer skal spille i fremtiden. Det traditionelle, hierarkiske bymønster bygger på, at byer på samme niveau i bymønsteret - fx egnscentre, kommunecentre og lokalcentre - har samme rolle og udviklingsmål uanset deres karakter og kvalitet. Det er mål, der var tænkt i en tid, hvor man levede "lokalt". I dag er der behov for at udvikle nye principper, som afspejler en situation, hvor borgerne lever et "regionalt liv". Arbejdspladser, serviceydelser, indkøb, kultur- og fritidsaktiviteter dækkes i et større geografisk område af byer med forskellig størrelse og specialisering.

Eksempelprojektet skal give ny viden om, hvordan kommunens byer rent faktisk udvikler sig når det gælder bosætning og erhvervsstruktur. Men byernes udvikling bestemmes også af mange andre forhold, fx byens omdømme, sociale relationer og netværk. Aalborg Kommune gennemfører derfor også en "bylivs-analyse", som gennem telefoninterviews og rundbordssamtaler skal tegne et mere nuanceret billede af, hvilke værdier borgerne knytter til byerne, og hvordan borgerne bruger deres lokale by og de øvrige byer i det regionale bynetværk.

En foreløbig tese er, at der måske tegner sig et mønster med en ring af byer helt tæt på Aalborg som rendyrkede børnefamiliebyer, en ring af stillestående byer i anden række og endelig en tredje ring af vækstbyer med en bredere profil og forskellig specialisering. Et nyt bymønster skal åbne op for, at byerne kan udvikle forskellige profiler, uanset hvilken "ring" de ligger i.

Analyserne skal danne grundlag for en dialog mellem kommunalpolitikere og de enkelte byers "samråd" om hvordan bymønsteret skal se ud - og dermed hvor byudviklingen skal ske i fremtiden.

Følg med i Aalborgs metodeafprøvning: www.plan09.dk/aalborg

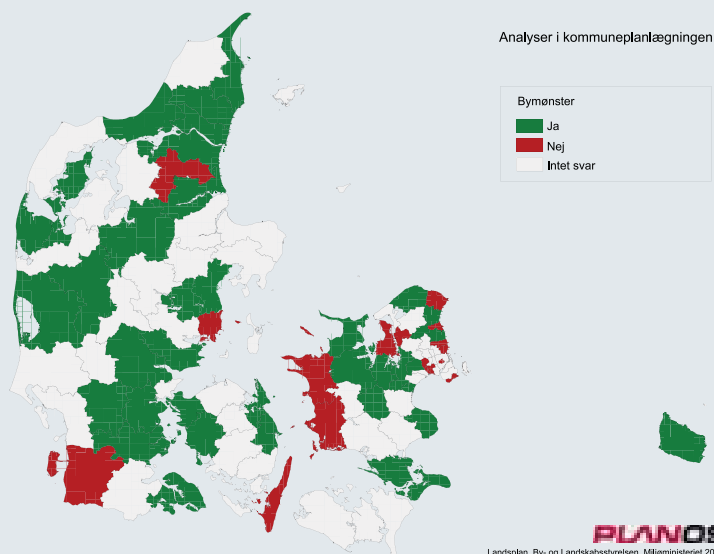
Køge: Hvad koster det at byudvikle?

Køge har længe været kendt for et konstruktivt samspil mellem politikere, forvaltning, borgere og erhvervsliv i kommunens planlægning. I eksempelprojektet tager Køge Kommune nu fat på

PLAN09 siderne

Foto: Svendborg Kommune

En rundspørge i det elektroniske netværk om planlægning viser, at ikke færre end 37 kommuner vælger at indlede kommuneplanprocessen med en bymønstreanalyse. Derfor afholder Plan09 i samarbejde med Aalborg Kommune et netværksmøde om erfaringerne fra Aalborg Kommunes Plan09-projekt og andre kommuners arbejde med bymønstre. Mødet afholdes den 26. maj i Aalborg. Læs mere på www.plan09.dk/netvaerk.

økonomien. Byernes roller er fastlagt i planstrategien. Diskussionen handler nu dels om hvilke boligtyper, der skal planlægges for i fremtiden og dels om, hvordan der kan skabes bedre sammenhæng mellem den fysiske og økonomiske planlægning.

Projektet tager udgangspunkt i de hårde facts: At kombinationen af forventet stigende ældrebyrde, fortsat stramme kommunale budgetter og vækst i boligbyggeriet er en meget stor udfordring for en vækstkommune.

Derfor arbejdes der med at udvikle detaljerede scenarier for kommunens by- og befolkningsudvikling, som går i dybden med vurderinger af kapaciteten i den kommunale service. Ikke blot i de traditionelle institutioner som skoler, børnehaver og ældrepleje, men også i fx genoptræningscentre. Målet er at belyse hvilke økonomiske konsekvenser valget af boligtyper og ejerformer har for kommunens økonomi. Der lægges særlig vægt på at illustrere de komplekse sammenhænge på kort, så der skabes et overblik, der kan danne baggrund for politiske beslutninger. Det sker bl.a. på en boligpolitisk workshop undervejs i kommuneplanprocessen. Det er dog ikke nok at kende konsekvenserne af forskellige alternativer. Projektet undersøger også tilflytternes livsstil og boligvalg, og hvilke ønsker tilflytterne har til det lokalsamfund, som de flytter til, så boligpolitikken ikke blot bygger på myter om hvilke målgrupper der søger til kommunen. Kommunen trækker på viden fra Statens Byggeforskningsinstitut. Følg med i projektet på: www.plan09.dk/koege.

Svendborg: Den svære diskussion om kvalitet og stedsidentitet

Undersøgelser viser, at Svendborg – næst efter København og Århus – er den danske kommune, som rummer flest fra den "kreative klasse". Det har Svendborg Kommune længe arbejdet på at udnytte det til sin fordel. Det største skridt blev taget i marts 2008, hvor kommunen blev optaget som "Cittaslow" - en "langsom by" i det internationale bynetværk, som lægger vægt på at dyrke kvalitet og at tænke sig om. Cittaslow går ud på at bruge moderne og teknologiske løsninger på en kreativ måde med afsæt i de lokale særpræg, traditioner og historie. Det betyder, at stedsidentitet og grundlæggende værdier spiller en afgørende betydning for byudviklingen. I Svendborg er det bl.a. i havneområdet og det nye byudviklingsområde Tankefuld at udviklingen vil ske. Derfor afprøver kommunen i et Plan09 eksempelprojekt en række metoder til at indkredse forskellige opfattelser af kvalitet. Første skridt blev taget den 27. februar, hvor 100 af kommunens 180 ledere var samlet for at komme med bud på, hvordan de opfatter kvalitet og hvad de konkret kan gøre fra deres stol for at bidrage til kvalitetsudviklingen af kommunen. De kommende måneder vil blive brugt til at indkredse andres kvalitetsopfattelser, bl.a. nuværende og potentielle borgere. Følg med i erfaringerne med dialogmetoder, værksteder, events og spil via www.plan09.dk/svendborg.

Af Christina Krog og Svend Erik Rolandsen, Plan09